

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

INOWROCLAW

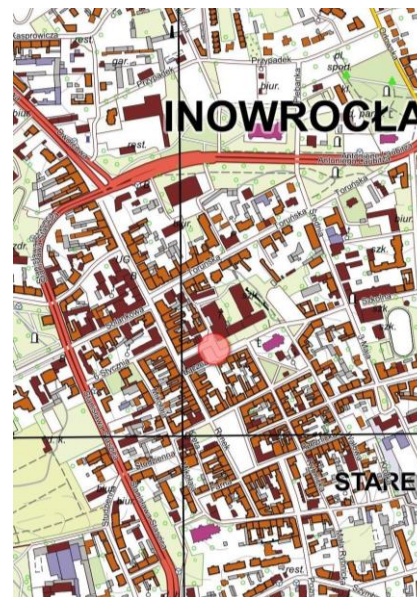
1. Nazwa

**RELIKTY ZESPOŁU KLASZTORNEGO
POFRANCISZKAŃSKIEGO**

2. Czas powstania

XIII w.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Inowrocław - fragment mapy w układzie 1992, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Plac Klasztorny**

nr działki: **432/2 (Inowrocław Obręb 6)**

5. Przynależność administracyjna

województwo **kujawsko-pomorskie**

powiat **inowrocławski**

gmina **Miasto Inowrocław**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków pod numerem **89/A** (nr rej. dawnego województwa bydgoskiego) decyzja z dnia **24.10.1972 r.**

8. Historia, opis i wartości

Klasztor inowrocławski - nazywany "Cuiavia" - stanowił kustodię obejmującą klasztory Wielkopolski, Kujaw i Mazowsza, i dopiero pod koniec XIII wieku ustąpił w godności klasztorowi gnieźnieńskiemu. Zakonników sprowadził do Inowrocławia książę kujawski Kazimierz I (syn Konrada I Mazowieckiego, ojciec Władysława Łokietka) około 1237 roku, przewidując dla franciszkanów pracę misyjną wśród pogańskich plemion Prusów, zwłaszcza wśród Jadźwingów oraz opiekę duszpasterską nad mieszkańcami miasta i regionu. Czasy panowania Kazimierza I były dla Kujaw nie tylko okresem ukształtowania ich odrębności dzielnicowej, ale też społecznego i ekonomicznego rozwoju całego księstwa - lokowano szereg miast i ufundowano kilka klasztorów. Klasztor w Inowrocławiu powstał w północno-wschodniej części miasta, w miejscu, gdzie dziś znajduje się plac Klasztorny.

Kościół i klasztor były wielokrotnie palone: przez Świętopełka w 1239 roku, przez Krzyżaków (1431) oraz w czasie „potopu szwedzkiego” (1656). W 1705 roku postawiono nowy murowany klasztor.

Obecność franciszkanów w Inowrocławiu trwała przez niemal sześć wieków; dekretem króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III z 1819 roku nastąpiła kasata zakonu: zakonników przeniesiono do Gniezna, bibliotekę i archiwum wywieziono w nieznanne miejsce. Uratowane ołtarze, rzeźby i obrazy stanowią dziś część wyposażenia inowrocławskiego kościoła pw. Św. Mikołaja. Po kasacie zakonu budynek kościoła klasztornego pełnił funkcje gospodarcze, a po pożarze w 1872 roku mury kościoła i klasztoru ostatecznie zrównano z ziemią. W 2016 roku, dzięki decyzji Prymasa Polski arcybiskupa Wojciecha Polaka, zakonnicy w brązowych habitach powrócili do Inowrocławia, do kościoła św. Krzyża, znajdującego się w bardzo bliskim sąsiedztwie historycznej lokalizacji klasztoru.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
06.2023 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków